

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŻNIE
W LONDYNIE

ZESZYTY NAUKOWE

SERIA TRZECIA: NR 1, 2013

GRAŻYNA CZUBIŃSKA

ZAKŁAD PSYCHOLOGII STOSOWANEJ
POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŻNIE W LONDYNIE

SEKSTURYSTYKA JAKO TŁO MOTYWÓW WCHODZENIA W RELACJE EMOCJONALNE I ZWIĄZKI INTYMNE POLEK Z MĘŻCZYZNAM I Z INNYCH OBSZARÓW KULTUROWYCH

Artykuł niniejszy ma za zadanie stać się głosem w dyskusji dotyczącej potrzeby naukowego ujęcia fenomenu, umownie zwanego „seksturystyką kobiecą”, w wymiarze dotyczącym Polek. Chodzi tutaj o identyfikowanie motywów, które Polki ujawniają w zakresie wchodzenia w relacje emocjonalne i związki o charakterze intymnym z mężczyznami pochodzącymi z innych niż Polska obszarów kulturowych. Autorka skupiła się przy tym na sprawach dotyczących przedstawicielek grona heteroseksualnych Polek przejawiających zainteresowanie osobami płci męskiej z relatywnie wąskiego obszaru świata, którym jest Egipt – państwo leżące w północno-wschodniej Afryce, a stanowiące jedno z głównych miejsc docelowych wyjazdów urlopowo-turystycznych kobiet identyfikujących siebie jako Polki. Fragmenty niniejszego artykułu znajdują się na stronie internetowej Habibi.pczs.org, która popularyzuje i poszerza tematykę w nim poruszoną.

1. KILKA FAKTÓW

W 2011 roku Egipt odwiedziło blisko 600 tysięcy polskich turystów. Jest to jeden z najpopularniejszych kierunków urlopowych Polaków, zwłaszcza młodych. Według danych rezydentów polskich biur podróży 5–10% każdego czarteru

to kobiety wyjeżdżające samotnie. Wśród Polek coraz częściej obserwuje się zainteresowanie wyjazdami urlopowymi w celach nie tylko wypoczynkowych. Egipt i Tunezja – to kraje obfitujące w atrakcje zarówno dla ducha, jak i dla ciała¹. Mowa tu o zjawisku określanym w skrócie „sekssturystyką”. W prasie i na forach internetowych można znaleźć ogłoszenia oraz wypowiedzi osób, które takie podróże odbywają lub też próbują na swój sposób definiować to zjawisko.

Psycholog społeczny Zbigniew Nęcki wskazuje, że *egzotyka daje poczucie odezwania od rzeczywistości. Przynosi iluzję, że bez żadnych konsekwencji można spełniać marzenia i pragnienia: miłości, czułości, przygody, dzikiej namiętności. A skoro zjawia się ktoś, kto oferuje spełnienie tych marzeń w ciągu tygodnia lub dwóch, to trudno nie skorzystać z oferty. Puszczają hamulce i mamy ognisty romans*². Nęcki dodaje, że to zaciekawienie kobiet mężczyznami z innych kultur jest zupełnie naturalne, seks jest sekwencją powtarzalnych czynności, a jego największe urozmaicenie stanowi zmiana obiektu, z którym te czynności się wykonuje. *A im obiekt bardziej odmienny od tego, co się ma na co dzień, to tym lepiej*³. Stąd też wskazanie na odmienny sposób bycia, kolory skóry czy też obrzezanie członka może sprawiać wrażenie przewagi nad polskimi mężczyznami. U arabskich mężczyzn nastolatki, jak i kobiety, które mogłyby być ich matkami, mają takie same szanse. Kochankowie z turystycznych miejscowości Egiptu i Tunezji sprawiają, że młode kobiety mogą wracać do kraju ze wspomnieniami romantycznych uniesień, a dojrzałe kobiety z przywróconą wiarą we własną kobiecość.

Sekssturystyka Polek stała się niezaprzeczalnym powszechnie faktem. *W przeciwieństwie do mężczyzn, którzy w Tajlandii czy na Kubie nie mogą liczyć na darmowy seks, panie – jeśli nie pomyślą wakacyjnej przygody z miłością – mogą otrzymać całą paletę doznań erotycznych i emocjonalnych niemal całkowicie gratis. Z drobnymi szczegółami informują o tym rozbudowane fora internetowe, na których kobiety wymieniają opinie na temat swoich „habibi” (po arabsku: ‘ukochany’), opisują ich wady i zalety, polecają najbardziej godnych zaufania, ostrzegają przed oszustami i naciągaczami, przesyłają sobie ich zdjęcia*⁴.

2. SEKSTURYSTYKA W BADANIACH. PRÓBY JEJ DEFINIOWANIA

Oturystyce seksualnej mówi się jako o zjawisku występującym od co najmniej kilkuset lat. Ale dopiero w XX wieku przybrała ona rozmiary na tyle znaczne, że zaczęła być traktowana jako przedmiot badań⁵.

¹ Strona internetowa: Plaze.onet.pl/reportaze/polka-na-sekswakacjach,5,3202685,artykul.html, dostęp 31 VIII 2012.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ A. Kowalczyk, *Współczesna turystyka kulturowa między tradycją a nowoczesnością – między tradycją a nowoczesnością*, w: *Turystyka kulturowa. Spojrzenie geograficzne*, red. A. Kowalczyk, Warszawa, 2008, s. 36–37.

SEKSTURYSTYKA JAKO TŁO MOTYWÓW...

W literaturze obcojęzycznej turystyce erotycznej poświęca się więcej uwagi, traktując ją nie tylko jako zjawisko o znaczeniu typowo seksualnym, ale wskazując także na szereg innych aspektów, w tym ekonomicznych⁶.

*Turystyka erotyczna czy też turystyka seksualna, określana także jako seksturystyka (ang. sextourism), jest jednym z najbardziej kontrowersyjnych aspektów współczesnej turystyki międzynarodowej*⁷. Wielu badaczy podejmuje więc próby definiowania zjawiska (zob. tab. 1). Jego problematyka nie została dotąd dogłębnie zbadana, jak i nie ustanowiono dla niej jednej, ścisłej definicji.

TABELA 1. WYBRANE DEFINICJE „SEKSTURYSTYKI”, WEDŁUG ICH AUTORÓW

Lp.	Autor	Definicja
1.	M. Oppermann (1999)	Seksturystyka to intymne, komercyjne relacje między turystami a prostytutkami lub po prostu turystyka o komercyjnych celach seksualnych.
2.	S. Horner, J. Swarbrooke (2004)	Seksturystyka oznacza stosunek płciowy z daleka od domu.
3.	<i>Travel Industry Dictionary</i> (2010)	Seksturystyka to podróże podejmowane przede wszystkim lub wyłącznie przez mężczyzn z krajów rozwiniętych zazwyczaj do krajów Trzeciego Świata w celu angażowania się w aktywność seksualną, często o charakterze ekstremalnym, zakazanym lub nielegalnym.
4.	W. Kibicho (2009)	Seksturystyka to rodzaj turystyki, w którym główną motywacją lub celem podróży jest konsumpcja lub komercyjne zaangażowanie się w relacje seksualne.
5.	M. Clancy (2002)	Międzynarodowa seksturystyka obejmuje podróże osób z jednego kraju do drugiego i towarzyszące temu zjawisko wymiany rzeczy wartościowych w zamian za usługi seksualne świadczone przez mieszkańców kraju docelowego.
6.	O. Connell Davidson (1995)	Seksturystyka to podróże mężczyzn i kobiet z krajów gospodarczo rozwiniętych do krajów słabo rozwiniętych w celu zakupu usług seksualnych świadczonych przez lokalnych mężczyzn, kobiety i dzieci.

Źródło: J. Borzyszkowski, *Problem zdefiniowania i klasyfikacji seksturystyki...*, s. 19–20

Naukowcy zajmującym się problematyką turystyki seksualnej mogą m.in. odwoływać się do definicji Światowej Organizacji Turystycznej (UNWTO): *Seksturystyka to podróże organizowane przez przemysł turystyczny albo bez jego pośrednictwa, ale wykorzystujące jego struktury, których podstawowym celem jest doprowadzenie do komercyjnych kontaktów seksualnych między turystami a osobami zamieszkującymi dane terytorium*⁸.

⁶ J. Borzyszkowski, *Problem zdefiniowania i klasyfikacji seksturystyki*, „Turystyka Kulturowa”, 2011, nr 1–3, s. 29–31.

⁷ G. Godlewski, M. Wereszczuk, *Sex tourism – a function or a dysfunction of the contemporary travel sector*, „Polish Journal of Sport and Tourism”, 2010, vol. 17, s. 11.

⁸ J. Borzyszkowski, *Problem zdefiniowania i klasyfikacji seksturystyki...*, s. 19.

W Polsce nie ma szerszych analiz naukowych odnoszących się do tego problemu, chociaż w mediach często wspomina się o turystyce erotycznej jako coraz bardziej popularnej formie podróży urlopowych Polaków. Rodzimą próbę zdefiniowania i przyjrzenia się problemowi seksturytyki podjął Jacek Borzyszkowski, który analizuje możliwości sklasyfikowania turystyki erotycznej w strukturze rodzajowej turystyki, z jednoczesną próbą odpowiedzi na pytanie, czy zjawisko to może być traktowane jako forma turystyki kulturowej.

Powody, dla których kobiety decydują się na wyjazdy turystyczne z realizacją potrzeby seksualnej w tle, mają złożone podłoże, przy czym różnią się od seksturytyki mężczyzn. Stoi za nimi zarówno różnica ról płciowych, jak i mniejsze u kobiet znaczenie aspektów dotyczących fizyczności. Istotniejsze są za to potrzeby emocjonalne zawiązywanej relacji, czy to w formie romansu, czy intymności z mężczyzną prostytuującym się⁹.

Kobieca turystyka seksualna staje się zjawiskiem globalnym, występuje w różnych regionach świata. Aczkolwiek demografowie wskazują, że dotyczy ona głównie przedstawicielek średniej i wyższej klasy społecznej zamożnych krajów zachodnich. Kobiety te wybierają najczęściej jako kierunek swoich wypraw Karaiby lub Kenię, południowo-wschodnią Azję lub północną Afrykę. Poszukują tam romansów i względnie łatwo dostępnych usług seksualnych¹⁰.

Wyróżnione zostały trzy typy kobiet-seksturytek. Pierwsze to tradycyjne „turytystki erotyczne”, podobne w motywacji i celach do mężczyzn-seksturytów. Kolejne to „sytuacyjne seksturytystki”, które czasami nieświadomie się nimi stają, wchodząc w relacje intymne z mężczyznami w odwiedzanych przez siebie krajach. Są wśród nich kobiety biznesu, studentki, uczestniczki konferencji zagranicznych lub kobiety, których główny cel podróży był nie-seksualny¹¹. Ostatni typ seksturytystek to „turytystki romantyczne”, których motywy podróży nie są typowo seksualnymi. Przede wszystkim poszukują romantycznych przeżyć, których nie mogą znaleźć we własnym kraju¹².

Powody, dla których kobiety uprawiają seks, to bez wątpienia jedno z najbardziej złożonych i tajemniczych zagadnień psychologii ludzkich motywacji. Cindy Meston i David Buss, znani amerykańscy badacze seksualności człowieka, w książce *Dlaczego kobiety uprawiają seks* poświęcili wiele miejsca motywom kierującym zachowaniami seksualnymi kobiet. Wyniki ich badań pokazały, jak szeroki jest zakres tego typu motywów – od rozpaczliwych prób odzyskania godności po bolesnych doświadczeniach odrzucenia, po radosne pragnienie skonsumowania miłości, poprzez

⁹ M. Oppermann, *Sex Tourism...*, s. 251.

¹⁰ J. Taylor, *Tourism and 'embodied' Commodities. Sex Tourism in the Caribbean*, w: *Tourism and Sex. Culture, Commerce and Coercion*, red. S. Clift, S. Carter, seria „Tourism, Leisure and Recreation”, London, 2000, s. 74.

¹¹ E. Herold, R. Garcia, T. DeMoya, *Female tourists and beach boys. Romance or Sex Tourism*, „Annals of Tourism Research”, 2001, vol. 28, nr 4, s. 978–997.

¹² D. Pruitt, S. LaFont, *For love and money. Romance in Jamaica*, „Annals of Tourism Research”, 1995, vol. 22, nr 2, s. 422–440.

chęć podwyższenia samooceny, egoistyczną żądzę zemsty czy też dreszcz emocji w czasie ekscytującej przygody, prozaiczną chęć uwolnienia się od bólu głowy, a nawet wzniosłe łączenie się z Bogiem¹³. Niewątpliwie jednak czynniki, które powodują aktywność seksualną kobiet, są bardzo złożone, wieloaspektowe i nierzadko tworzą kombinacje wielu motywów. Z jednej strony kobieta może uprawiać seks, by zdobyć określoną pozycję w grupie, a równocześnie zastanawia się, „o co tyle hałasu”, gdy spotyka się z krytyczną opinią o swoim zachowaniu. Kobieta decyduje się na seks z nowym partnerem, gdy ten pociąga ją fizycznie. Ale może dziać się to także dlatego, że jest niezadowolona z dotychczasowego związku. Może też pragnąć uwolnić się od stresu, a także dowartościować siebie czy też swego partnera i równocześnie potrzebować bliskości emocjonalnej¹⁴.

Można się jej przyglądać z perspektywy ewolucyjnej, wyjaśniając drogę procesów adaptacyjnych, z jakimi przez tysiąclecia radziły sobie kobiety. Można z perspektywy fizjologa rozumieć proces wpływu właściwości gospodarki hormonalnej, funkcjonowania neuroprzekazników w mózgu, regulacji przepływu krwi i ekspresji cech anatomicznych stanowiących podstawę kobiecej seksualności. Problem z pożądaniem i podnieceniem seksualnym czy też orgazmem to obszar badawczy seksuologów klinicznych. I czwarte podejście badaczy – psychologiczne, które skupia się na stanach psychicznych wpływających na kobiecą seksualność, kształtowaną przez doświadczenia¹⁵.

Dla naszych rozważań ważne wydaje się zwrócenie uwagi na to, jak kultura wpływa na zachowania seksualne, różne dla obu płci. Już Alfreda Kinseya zaskoczyły owe odmienności objawiające się pod wpływem czynników społeczno-obyczajowych. Wśród badanych mężczyzn zaobserwował we wzorcach zachowań seksualnych wyraźne różnice klasowe, które nie pojawiały się wśród badanych kobiet. Zasugerował więc, że seksualność mężczyzn jest zdeterminowana bardziej społecznie i obyczajowo, natomiast kobieca seksualność bardziej podlega uwarunkowaniu biologicznemu¹⁶.

Analizując badania Kinseya, John Bancroft podważył tę interpretację. Porównując grupy kobiet urodzonych pod koniec XIX wieku i w połowie XX wieku, wskazał na duże zmiany wzorców zachowań seksualnych pod wpływem czynników społeczno-obyczajowych. Innym wyjaśnieniem tego zjawiska jest według Bancrofta wynik wpływów społecznych na zachowania seksualne mężczyzn. Wpływy społeczne nie tłumią ich tak znacząco. Dzieje się tak w przeciwieństwie do tego, co ma miejsce w przypadku seksualności kobiet, na którą wpływy społeczno-kulturowe wywierają restrykcyjny nacisk¹⁷.

¹³ C. M. Meston, D. M. Buss, *Dlaczego kobiety uprawiają seks*, przeł. A. Nowak, Sopot, 2010, s. 20.

¹⁴ Tamże, s. 279.

¹⁵ Tamże, s. 295.

¹⁶ A. C. Kinsey, W. B. Pomeroy, C. F. Martin, P. H. Gebhard, *Sexual Behavior in the Human Male and Female*, Philadelphia, 1998, s. 131.

¹⁷ J. Bancroft, *Introduction*, w: A. C. Kinsey, W. B. Pomeroy, C. F. Martin, P. H. Gebhard, *Sexual Behavior in the Human Male and Female*, Philadelphia, 1998, s. 89.

W ciągu ostatniego półwiecza doszło do kolejnych zmian w postrzeganiu ról kobiet. Wzrosła także ich świadomość w zakresie możliwości kierowania swoją płodnością. To w konsekwencji wpłynęło na niwelowanie siły tłumienia seksualności kobiecej przez rzeczony wpływy społeczno-kulturowe. Już Geert Hofstede, badając w latach 1968–1972 wpływy kulturowe na płęć, stwierdził, że w społeczeństwach anglosaskich, w których panowała kultura tradycyjnie nacechowana pierwiastkiem męskim, kwestia dyskryminacji kobiet w różnych dziedzinach życia społecznego stała się istotnym czynnikiem motywującym je do działań na rzecz wyzwolenia się spod męskiej dominacji. Kobiety stopniowo zyskiwały „świadomość klasową” i zaczęły walczyć o swoje prawa¹⁸.

Druga połowa XX wieku to już okres radykalnych zmian w tradycyjnej kulturze rodzaju ludzkiego. Ich kierunek wyznaczała emancypacja kobiet i ideologia feminizmu. Jedną z ich cech było przesunięcie od dymorfizmu do uniformizmu ról płciowych¹⁹, czyli od uznawania wzajemnej miłości jako kryterium wyboru partnera do instrumentalnego traktowania doboru partnera w kontekście tradycyjnego związku²⁰.

Badania wspomnianych wyżej autorów wskazują i potwierdzają dokonywanie się przemian prowadzących do stopniowego zaniku niektórych różnic płci w sferze obyczajowości seksualnej.

Jessica Jacobs w swej książce *Sex, tourism and the postcolonial encounter: landscapes of longing in Egypt* (polskie wydanie *Seksturystyka w przestrzeni postkolonialnej*), zwróciła uwagę, że *Polacy wzbogacili się i dołączyli do Anglików, Francuzów, Niemców czy Amerykanów, którzy seksturystykę uprawiają od lat*²¹. Początkowo kierunki tych podróży prowadziły za najbliższą granicę albo tam, gdzie zachodziła ekspansja kolonialna poszczególnych narodów – czyli zawsze tam, gdzie sytuacja społeczno-ekonomiczna była względnie gorsza niż w rodzimym kraju.

W latach dwudziestych XX wieku kierunkami tak zwanej seksturystyki były Szanghaj, Paryż i Berlin. Potem podobną sławę zyskały Rio de Janeiro, dzielnice czerwonych latarni w Amsterdamie i Hamburgu²². Jednak dzisiaj są to już raczej „muzea” czy też „skanseny” seksu. W ostatnich latach tani transport lotniczy i rozwój turystyki masowej stworzyły nowe centra rozrywki seksualnej – przede wszystkim tam, gdzie znajdziemy rajskie plaże zalane słońcem.

¹⁸ Por. G. Hofstede, *Culture's Consequences. Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations*, Thousand Oaks, 2001, s. 255–257.

¹⁹ Uniformizm – jednolitość kryteriów selekcji kobiet i mężczyzn, występująca w przeważającej liczbie krajów zachodnich; dymorfizm – równorzędne traktowanie ról płciowych, funkcjonujące w pozostałych regionach świata.

²⁰ D. M. Buss i in., *International preferences in selecting mates. A study of 37 cultures*, „Journal of Cross-Cultural Psychology”, nr 21, s. 5–47.

²¹ J. Jacobs, *Sex, tourism and the postcolonial encounter. Landscapes of longing in Egypt*, seria „New Directions in Tourism Analysis”, London, 2010, s. 146.

²² Por. tamże, s. 148.

Tajemnica popularności turystyki seksualnej to nie tylko niska cena czy egzotyka miejsca podróży. Ludzie nie pożądamy tylko krótkich chwil seksualnego uniesienia. Chcą czegoś więcej, pragną chociażby iluzji szczęścia i spełniania marzeń o bajkowych scenariuszach. Jacek Borzyszkowski podaje, że dotychczas przyczyny kobiecej seksturystyki były postrzegane jako *poszukiwanie romantycznej miłości* albo po prostu *uniesień seksualnych*²³.

Natomiast Lauren C. Johnson wskazuje na fakt, iż kobiety, wyjeżdżając do egzotycznych krajów, szukają młodych, wysportowanych, dobrze wyglądających mężczyzn²⁴. Często są to mężczyźni „pozostający poza ich zasięgiem” w miejscu zamieszkania. Działa to także w drugą stronę – kobiety pochodzące z krajów wysoko rozwiniętych, posiadające jeszcze na dodatek blond włosy i jasne oczy są bardzo atrakcyjne dla mężczyzn z egzotycznych krajów²⁵.

W literaturze przedmiotu spotyka się pojęcia, określające seksturystykę kobiet jako *turystykę romantyczną*²⁶. Turystyka romantyczna kobiet od typowej seksturystyki różni się tym, że relacje wówczas często opierają się na flircie. Ponadto, mężczyźni nawiązujący kontakty z turystkami jawnie nie proszą o zapłatę za ich „usługi”, ale liczą, że turystki widząc ich sytuację ekonomiczną, same zdecydują się na wsparcie²⁷.

Martin Oppermann²⁸, podkreśla, że w związku z ciągłą poprawą statusu społecznego i ekonomicznego kobiet możemy się spodziewać dalszego wzrostu popularności seksturystyki kobiet. Podobny pogląd prezentuje Karolina Redzimska, która uważa, że *coraz silniejsze i bardziej niezależne kobiety postanowiły dać w końcu upust swoim fantazjom erotycznym, o których nigdy nawet nie opowiadały swoim zapracowanym partnerom w kraju. Spragnione miłości i uwagi wyjeżdżają, aby choć przez krótki czas poczuć się jak „królowny”. Adorowane 24 godziny na dobę, obsypywane komplementami wracają dowartościowane i spełnione erotycznie, jak nigdy wcześniej z żadnym partnerem*²⁹. Borzyszkowski również wskazuje, że kobieta szuka w taki sposób „romantycznej przygody i ciepła”. Chce się poczuć atrakcyjna, pożądana. Kobiety szukają młodych mężczyzn, którzy dadzą im to, czego nie są w stanie zrobić ich mężowie. Tym samym popularność seksturystyki kobiet ma wiele źródeł, a do jednych z ważniejszych należy zaliczyć m.in. satysfakcję spełnienia marzeń erotycznych poza miejscem zamieszkania, niezależność wynikająca z przelotnych romansów³⁰.

²³ J. Borzyszkowski, *Zjawisko seksturystyki wśród kobiet*, „Turystyka Kulturowa”, 2012, nr 2, s. 15, strona internetowa: Turystykakulturowa.org.

²⁴ L. C. Johnson, *Money Talks: Female Sex Tourism in Jamaica*, Paper prepared for presentation at the LASA 2009 Conference, Rio de Janeiro, 2009.

²⁵ N. Romero-Daza, A. Freidus, *Female Tourists, Casual Sex, and HIV Risk in Costa Rica*, „Qualitative Sociology”, 2008, vol. 31, nr 2, s. 170.

²⁶ D. Pruitt, S. LaFont, *For love and money. Romance in Jamaica...*, s. 423.

²⁷ L. C. Johnson, *Money Talks: Female Sex Tourism in Jamaica...*

²⁸ M. Oppermann, *Sex Tourism...*, s. 259.

²⁹ K. Redzimska, *Seksturystyka jako zjawisko społeczne*, „Przegląd Terapeutyczny”, 2009, nr 6/7.

³⁰ J. Borzyszkowski, *Zjawisko seksturystyki wśród kobiet...*, s. 16.

WYJAZD SEKSTURYSTYCZNY JAKO PIERWSZY ETAP
INTYMNEJ RELACJI MIĘDZYKULTUROWEJ

Kolejny etap pojawia się, gdy zauroczenie mija. Dzieje się tak najczęściej wtedy, gdy kobieta zamieszka z rodziną mężczyzny w kraju, z którego on pochodzi. Wówczas różnice kulturowe stają się wyjątkowo wyraźne, a na ucieczkę często jest już za późno. Prawo islamskie, zabraniając seksu przedmałżeńskiego, a równocześnie zezwalając na specjalny kontrakt małżeński, stwarza mężczyźnie możliwość jego zerwania trzykrotnie, podczas gdy kobieta takiego prawa nie ma. Bywają sytuacje, gdy po przyjeździe do Egiptu kobiety namawiane są przez partnerów do oddania paszportu, co w praktyce uniemożliwia natychmiastowy powrót, a w drastycznych przypadkach uniemożliwia szybką ucieczkę z tego kraju. Po uiszczeniu przez partnera nawet symbolicznego posagu, kobieta może praktycznie nie mieć żadnego pola manewru w zakresie rezygnacji ze związku. Zostaje niejako wykupiona i należy wówczas do męża³¹.

Rozwiązania takich sytuacji nigdy nie są proste. Dodatkowo dochodzą komplikacje, gdy w związku pojawiają się dzieci, bo te należą do męża i jego rodziny. Szok bywa też wtedy, gdy kobieta dowiaduje się, że nie jest jedyną żoną, a mąż ma też inne wybranki. Najtragiczniejsza jednak jest przemoc fizyczna, poprzez którą kobieta jest często zmuszana do uległości³².

Polskie turystki nie znają zazwyczaj dobrze egipskich realiów. Myślą na początku, że małżeństwo będzie wyglądało podobnie jak w Polsce. Egipski kontrakt małżeński, tzw. *urfi*, pozwala tamtejszym mężczyznom na uprawianie zakazanego przez panujące w Egipcie prawo seksu przedmałżeńskiego. Kontrakt nie zobowiązuje męża do odpowiedzialności finansowej za żonę ani do uznania dzieci rodzących się z tego związku. Daje tylko możliwość sypiania z kobietą w majestacie prawa. Kontrakt *urfi* zawiera się za stosunkowo niewielką opłatą przed notariuszem. Rozwieść się z kobietą w świetle tego kontraktu jest bardzo prosto – wystarczy podrzeć dokument i zwrócić żonie opłatę 100 funtów egipskich (równowartość ok. 50 PLN)³³.

Niektórzy Egipcjanie, pracujący w tamtejszych kurortach, mają wiele „żon *urfi*”. Prawdziwe seksturystki potrafią bawić się tą grą pozorów. Niestety, dla większości kobiet, które poszukiwały w Egipcie u tamtejszych mężczyzn czegoś więcej niż samego seksu, kończy się to jakąś tragedią: utratą majątku, niechcianą ciążą czy złamanym sercem³⁴.

Różnice kulturowe i bariera językowa pozwalają tkwić w iluzorycznym świecie i czasie, jakim są wakacje. Można udawać, że to wszystko wcale nie dzieje się dzięki pieniądзом, dopóki nie zaczynamy wierzyć, że iluzja to rzeczywistość. Takich telefonów od kobiet, które pogubiły się po romansie w Egipcie, było i jest

³¹ Por. strona internetowa: Habibi.pczs.org.

³² Polskie Centrum Zdrowia Seksualnego, *Jasnoniebieska linia. Raporty z dyżurów telefonu zaufania*, Londyn, 2010, 11.

³³ Por. strona internetowa: Habibi.pczs.org.

³⁴ Polskie Centrum Zdrowia Seksualnego, *Jasnoniebieska linia...*

wiele. Mają zwykle mętlik myśli w głowie, problemy małżeńskie czy też partnerskie, wyrzuty sumienia³⁵.

3. POMYSŁ BADANIA. METODOLOGIA

Inspiracją do przyjrzenia się przez autorkę niniejszego artykułu problematyce w nim poruszonej były stereotypy dotyczące seksturystyki Polek do Egiptu oraz zwiększona liczba młodych kobiet kontaktujących się z telefonem zaufania „Jasnoniebieska linia” Polskiego Centrum Zdrowia Seksualnego w Londynie.

Dzwoniące kobiety, często znajdujące się już w relacjach i związkach międzykulturowych, nawiązanych w trakcie urlopowych wyjazdów, prosiły o pomoc w rozwiązaniu ich problemów w tychże związkach. Wchodziły w nie, będąc na wakacjach w kraju afrykańskim. Główne problemy, z jakimi się borykały, to zawiedzione uczucia i różnego rodzaju formy przemocy dokonywanej na nich przez ich zagranicznych partnerów³⁶.

Temat zachęcił do podjęcia próby przyjrzenia się temu, czy Polki wchodzi w bliskie relacje z mężczyznami o odmiennych korzeniach kulturowych w celach *stricte* seksualnych.

W trakcie akcji „Porozmawiajmy też o samotności w walentynki” w roku 2010, autorka zainicjowała sondaż badawczy w postaci krótkiej ankiety wśród relatywnie wąskiej grupy badawczej 50 Polek w wieku 21–39 lat. Jej celem było sprawdzenie motywów oraz oczekiwań młodych kobiet powodujących ich wchodzenie w tzw. związki międzykulturowe w czasie urlopowych wojaży, gdy partner urodził się i wychował w realiach kulturowo odmiennych niż partnerka, pochodząca w tym przypadku z Polski.

Sformułowanie pytań badawczych:

Czy seks jest wiodącym motywem wchodzenia przez Polki w relacje emocjonalne i związki intymne z mężczyznami urodzonymi i wychowanymi przykładowo w Egipcie?

Przebieg badań:

Autorka ma pełną świadomość jedynie zasygnalizowania istnienia obszaru badawczego, do którego odniosła się poprzez sondaż diagnostyczny – anonimową ankietę telefoniczną jednokrotnego wyboru, z dziewięcioma pytaniami, w tym jednym otwartym, która to ankieta, stanowiąca element sondażu diagnostycznego, była przeprowadzona na zakończenie kontaktu respondentki z telefonem zaufania PCZS (po uprzednim uzyskaniu jej zgody na taki wywiad). Zarówno pytania ankiety, jak i wyniki uzyskane w następstwie ich zadania znajdują się w poniższych dziewięciu tabelach (tab. 2–10).

Pytania dotyczyły preferencji etnicznych wyboru partnera; miejsc, gdzie nawiązywano takowe kontakty; stopnia akceptacji partnera z innego kulturowo kraju

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

i roli seksu w nawiązywaniu tychże relacji; a także najważniejsze w życiu wartości tych kobiet.

Pierwsze badania odbyły się 1–26 lutego 2010 roku, a drugie – porównawcze, ponad rok później, w ramach akcji Polskiego Centrum Zdrowia Seksualnego w Londynie – „Wakacje z Habibi” (1 sierpnia – 2 września 2011 roku)³⁷.

Dobór badanej grupy i przebieg badania:

Grupa badana: 50 heteroseksualnych Polek stanu wolnego, w wieku 21–39 lat.

Charakterystyka badanej grupy:

1. Zarówno w pierwszym, jak i drugim badaniu największą grupę stanowiły kobiety w wieku 21–25 lat: 17 osób (34%) w 2010 roku i 16 osób (32%) w 2011 roku (tab. 2).
2. Ankietowane kobiety najczęściej określały się jako „singielki” – 23 (46%) w 2010 roku i 20 (40%) w 2011 lub jako „osoby będące w niezobowiązującym związku”: odpowiednio 23 (46%) i 23 (46%) (tab. 3).
3. W momencie badania respondentki przebywały w Polsce (26 kobiet w 2010 roku i 27 w 2011) lub Wielkiej Brytanii (odpowiednio 24 i 21 kobiet) (tab. 4).

TABELA 2. KATEGORIE WIEKOWE RESPONDENTEK
(„W JAKIM PRZEDZIALE WIEKOWYM OBECNIE SIĘ ZNAJDUJESZ?”)

Wiek	Liczba osób		Udział procentowy osób z danej kategorii w ogólnej liczbie badanych (N = 50)	
	2010	2011	2010	2011
21–25 lat	17	16	34	32
26–30 lat	13	12	26	24
31–35 lat	11	12	22	24
36–39 lat	9	10	18	20

TABELA 3. STAN CYWILNY RESPONDENTEK
(„CZY JESTEŚ OSOBĄ STANU WOLNEGO?”)

Kategoria odpowiedzi	Liczba osób		Udział procentowy osób z danej kategorii w ogólnej liczbie badanych (N = 50)	
	2010	2011	2010	2011
jestem singielką	23	20	46	40
jestem w niezobowiązującym związku	23	23	46	46
jestem rozwiedziona	3	7	6	14
jestem wdową	1	0	2	0

³⁷ Tamże.

SEKSTURYSTYKA JAKO TŁO MOTYWÓW...

TABELA 4. MIEJSCE ZAMIESZKANIA/POBYTU RESPONDENTEK
(„GDZIE OBECNIE PRZEBYWASZ?”)

Kategoria odpowiedzi	Liczba osób		Udział procentowy osób z danej kategorii w ogólnej liczbie badanych (N = 50)	
	2010	2011	2010	2011
Polska	26	27	52	54
Wielka Brytania	24	21	48	42
Irlandia	0	2	0	4
inne miejsce na świecie	0	0	0	0

PREFERENCJE BADANYCH KOBIET DOTYCZĄCE PARTNERA

Ankietowane kobiety dokonywały własnego wyboru w zakresie preferencji dotyczących partnera, stawiając na pierwszym miejscu mężczyzn pochodzenia arabskiego, na drugim miejscu znaleźli się czarnoskórzy mężczyźni pochodzący z Afryki, wyprzedzający Hindusów. W badanej grupie nie znaleźli uznania mężczyźni pochodzenia azjatyckiego (tab. 5).

TABELA 5. PREFERENCJE ETNICZNE DOBORU PARTNERA („MĘŻCZYŹNI JAKIEGO OBCEGO POCHODZENIA, RASY LUB NACJI PODOBAJĄ CI SIĘ NAJBARDZIEJ?”)

Kategoria odpowiedzi	Liczba osób		Udział procentowy osób z danej kategorii w ogólnej liczbie badanych (N = 50)	
	2010	2011	2010	2011
Arabowie	31	34	62	68
Hindusi	8	3	16	6
negroidalni (czarna rasa człowieka)	11	13	22	26
mongoloidalni (żółta rasa człowieka)	0	0	0	0

CHARAKTERYSTYKA NAWIĄZYWANYCH RELACJI

Na pytanie o to, gdzie, kiedy i jak można poznać egzotycznego mężczyznę, 37 badanych w 2010 roku i 41 w 2011 odpowiedziało, że podczas urlopu w ciepłych krajach. Na weekendowy pobyt w klubach wskazało odpowiednio 10 i 7 badanych kobiet. Zawieranie znajomości przez Internet zadeklarowały 3 badane w 2010 roku i 2 rok później (tab. 6). Badane kobiety dopuszczały możliwość wchodzenia w relacje z egzotycznym partnerem: w 2010 roku 27 kobiet i 26 w 2011. Co czwarta badana w 2010 roku i co piąta w 2011 przyznała, że była w takim związku. Wśród wszystkich respondentek 11 kobiet w 2010 roku i 14 w 2011 roku w chwili badania było w takim związku (tab. 7).

TABELA 6. MIEJSCE NAWIĄZYWANYCH RELACJI („GDZIE, KIEDY, JAK MOŻNA NAJŁATWIEJ POZNAĆ MĘŻCZYZNĘ OBCEGO POCHODZENIA, RASY LUB NACJI?”)

Kategoria odpowiedzi	Liczba osób		Udział procentowy osób z danej kategorii w ogólnej liczbie badanych (N = 50)	
	2010	2011	2010	2011
podczas urlopu w ciepłych krajach	37	41	74	82
podczas weekendu w klubie	10	7	20	14
przez Internet	3	2	6	4
przez przypadek	0	0	0	0

TABELA 7. AKCEPTACJA WCHODZENIA W ZWIĄZKI MIĘDZYKULTUROWE („CZY JESTEŚ, BYŁAŚ LUB MOGŁABYŚ BYĆ W ZWIĄZKU Z MĘŻCZYZNĄ URODZONYM LUB/I WYCHOWANYM W REALIACH KULTUROWYCH ZAKORZENIONYM W AFRYCE LUB AZJI?”)

Kategoria odpowiedzi	Liczba osób		Udział procentowy osób z danej kategorii w ogólnej liczbie badanych (N = 50)	
	2010	2011	2010	2011
jestem	11	14	22	28
byłam	12	10	24	20
mogłabym być	27	26	54	52
nie biorę tego pod uwagę	0	0	0	0

ROLA I MIEJSCE SEKSUALNOŚCI W ŻYCIU BADANYCH KOBIEC

Dla 41 badanych w 2010 roku i 43 badanych rok później kategoria „spełnienie seksualne” jest istotnym elementem związku (tab. 8). Dla zdecydowanej większości kobiet w obu turach badania najważniejszą rzeczą w życiu jest szczęście (odpowiednio 49 i 48 wskazań). Owo szczęście jest rozumiane jako:

- spełnianie się marzeń o wspólnym związku (odpowiednio 17 i 24),
- zdrowie (odpowiednio 17 i 12),
- kochająca rodzina (odpowiednio 10 i 14),
- brak nudy, pewność jutra i bezpieczeństwo (odpowiednio – 6 i 9),
- seks na co dzień (dwie odpowiedzi w 2011 roku),
- pieniądze (jedna odpowiedź w 2010 roku) (tab. 9).

SEKSTURYSTYKA JAKO TŁO MOTYWÓW...

TABELA 8. ROLA I MIEJSCE SEKSUALNOŚCI W ŻYCIU RESPONDENTEK
(„CZY SPEŁNIENIE SEKSUALNE JEST DLA CIEBIE ISTOTNYM WYZNACZNIKIEM
TWORZENIA ZWIĄZKU Z MĘŻCZYZNĄ?”)

Kategoria odpowiedzi	Liczba osób		Udział procentowy osób z danej kategorii w ogólnej liczbie badanych (N = 50)	
	2010	2011	2010	2011
tak	41	43	82	86
nie	2	1	4	2
nie zastanawiałam się	6	6	12	12
nie wiem	1	0	2	0

O ważności „spełnienia seksualnego” w związku mówiła większość badanych kobiet – 41 w 2010 i 43 w 2011 roku (tab. 8). Równocześnie jednak na pytanie, co w ich życiu jest najważniejsze, prawie wszystkie wskazały na „szczęście” (49 w 2010 i 48 w 2011 roku). Proszone o uściślenie, czym jest dla nich owo „szczęście”, wskazywały na spełnianie się marzeń o wspólnym związku (odpowiednio – 17 i 24), dalej na zdrowie (odpowiednio – 17 i 12) oraz kochającą rodzinę (odpowiednio 10 i 14).

TABELA 9. WARTOŚCI ŻYCIOWE RESPONDENTEK
(„CO, WEDŁUG TWOICH ZAPATRYWAŃ, JEST W ŻYCIU NAJWAŻNIEJSZE?”)

Kategoria odpowiedzi	Liczba osób	
	2010	2011
szczęście	49	48
a) „zdrowie”	17	12
b) „ureczywistnienie marzeń o wspólnym związku”	17	24
c) „kochająca się rodzina”	10	14
d) „brak nudy, w tym pewność jutra i bezpieczeństwo”	6	9
seks	0	2
a) „codziennie”	0	2
pieniądze	1	0
a) „milion złotych”	1	0
władza	0	0

Pojawiły się też wskazania na brak nudy czy też pewność jutra i bezpieczeństwo (odpowiednio – 6 i 9). Za ważnością seksu na co dzień opowiedziały się jedynie dwie kobiety w badaniu porównawczym w 2011 roku. „Pieniądze” znalazły uznanie w oczach jednej kobiety, biorącej udział w badaniu (w 2010 roku), a „władza” w ogóle nie została wybrana (tab. 9).

4. ANALIZA I INTERPRETACJA WYNIKÓW

Na pytania badawcze: „Czy wiodącym motywem wyjazdów młodych Polek do Egiptu jest poszukiwanie urodzonego i wychowanego tam partnera seksualnego?” – odpowiedzi respondentek nie wskazywały na motywy czysto seksualne. Były natomiast wymieniane elementy więzi emocjonalnej; najważniejszą rzeczą dla nich w życiu to „szczęście”, rozumiane jako spełnianie się marzeń o wspianym związku, „zdrowie”, „kochająca rodzina”, „pewność jutra” i „bezpieczeństwo”. „Seks” oraz „pieniądz” znalazły się na ostatnich miejscach. Równocześnie jednak respondentki wskazywały, że spełnienie seksualne jest dla nich ważnym elementem funkcjonowania związku. Ponad 80 procent ankietowanych przyznało, że udane życie seksualne jest jednym z ważniejszych elementów budujących związek, ale nie najważniejszym. Oznacza to, że tylko dla około 20 procent ankietowanych seks może stanowić wyraz realizacji czysto seksualnych potrzeb.

Wyniki sondażu były prezentowane w formie sesji plakatowej na konferencji Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego, są także umieszczone na stronie akcji społecznej Polskiego Centrum Zdrowia Seksualnego: Habibi.pczs.org.

5. WNIOSKI

Autorka, jak już wcześniej zostało to nadmienione, ma świadomość tego, że artykuł niniejszy stanowi jedynie zarys badawczy zjawiska znajdującego się w fazie ciągłego rozwoju. Z zebranego przez nią materiału wynika przede wszystkim to, że rzeczywistość seksturystyki Polek odzwierciedla tezę postawioną przez Franka Hajcaka i Patricję Garwood w książce pod tytułem *Dlaczego ze sobą sypiamy? Nieseksualne powody, dla których ludzie uprawiają seks*. Autorzy stwierdzają tam, iż tylko około 20 procent wszystkich zachowań seksualnych płynie z chęci realizacji naszych potrzeb w tej dziedzinie wyłącznie seksualnej. Cała reszta aktów płciowych między ludźmi ma na celu zaspokojenie szerszych potrzeb: bliskości, akceptacji, bezpieczeństwa itd.³⁸

Wyniki ankiety pozwalają na postawienie tezy, że istnieje zależność występowania zjawiska nazywanego seksturystką a deficytami naturalnych potrzeb emocjonalnych u kobiet identyfikujących się w trakcie badania jako Polki. Ich motywacje do podejmowania zachowań o charakterze interpretowanym przez ogół społeczny, jak seksualny, wynikają – w zdecydowanej mierze – z potrzeby poszukiwania tzw. szczęścia. Kryje się za tym chęć posiadania rodziny, zdrowia, ale też potrzeba postrzegania siebie jako kogoś atrakcyjnego – co w bardzo przystępnych okolicznościach i warunkach skorelowane jest zwłaszcza z Egipcjanami w kurortach i ośrodkach wypoczynkowych Morza Czerwonego.

³⁸ Por. F. Hajcak, P. Garwood, *Dlaczego ze sobą sypiamy? Nieseksualne powody, dla których ludzie uprawiają seks*, przekł. M. Trzebiatowska, Gdańsk – Sopot, 2008, s. 18.

GRAŻYNA CZUBIŃSKA

SEX TOURISM AS A BACKGROUND FOR REASONS
WHY POLISH WOMEN ENTER INTO EMOTIONAL
AND INTIMATE RELATIONS WITH MEN
FROM OTHER CULTURAL REGIONS

SUMMARY

There is an increasing tendency for Polish women to travel to Egypt on holiday. They seem to be driven by more than the need to sunbathe on an azure seashore. There is also the phenomenon of what is commonly denominated „sex tourism”. Egypt is said to be one of the main female sex tourism destinations of present times.

The author of this paper was interested in the range of reasons for which young heterosexual Polish women have vacations in Egypt. She wanted to verify the relevance of the stereotype of the sexual motive of travelling to Egypt. She further sought to investigate what drove Polish women and Egyptian men to enter multicultural relationships.

Key words: sex tourism, Polish women, Egypt, multicultural relations